

Misli na Raskrižju: Psihijatrijski i Filozofski Zapisi

Autor: Davor Moravek

Moj rad u psihijatriji nikada nije bio samo posao; oduvijek je bio poziv na neprestano preispitivanje. Svakodnevni susret s ljudskom patnjom, otporom i potragom za smislom neizbježno me gura izvan okvira kliničkih dijagnoza i tjera da postavljam dublja, fundamentalna pitanja. Ne možemo liječiti simptom, a da ne razumijemo svijet koji ga je proizveo. Stoga su moji eseji i edukativni materijali zapravo zapisi s tog raskrižja – mjesta gdje se psihijatrija susreće s filozofijom, sociologijom i antropologijom.

Kritika Sustava i Mehanizama Moći

Promatrajući fenomene poput **stigmatizacije, ovisnosti ili društvene anksioznosti**, uviđam da oni nisu tek individualne patologije. Oni su odraz širih društvenih sila. Moje misli ovdje prate dugu tradiciju kritičke teorije, od **Frankfurtske škole do poststrukturalista**, koja nas uči da moć nije uvijek očita. Ona djeluje kroz jezik, institucije i medicinske narative koji definiraju što je "normalno", a što "devijantno". Kada analiziram kako se stigma lijepi za pacijenta ili kako potrošačko društvo stvara nove oblike ovisnosti, ja zapravo istražujem te suptilne mehanizme kontrole. Moderno društvo, sa svojom beskrajnomo ponudom zabave i bijega od stvarnosti, često nudi lažna rješenja koja samo produbljuju osjećaj otuđenja, što je tema koja odjekuje kroz kritičku misao 20. stoljeća.

Teret Slobode i Potraga za Smislom

Upravo iz te kritike društva proizlazi središnje pitanje koje me zaokuplja, a koje je u srcu **egzistencijalističke i humanističke misli**: pitanje slobode. Ako su vanjski sustavi toliko moćni, kakva je uloga pojedinca? Moji tekstovi o terapiji i osobnom razvoju temelje se na uvjerenju da, unatoč svemu, posjedujemo kapacitet za **odgovornost i autentičnost**. Sloboda, međutim, nije laka; ona donosi tjeskobu i teret izbora. U tom prostoru otvara se i pitanje **duhovnosti** – ne nužno u religijskom smislu, već kao temeljne ljudske potrebe za transcendencijom i povezivanjem s nečim većim od nas samih. Potraga za smislom, bilo kroz terapiju, kreativnost ili duhovnu praksu, predstavlja naj snažniji odgovor na prazninu koju moderno doba ostavlja za sobom.

Dugi Pogled na Ljudsku Prirodu

Kako bih bolje razumio suvremene dileme, često se okrećem pogledu izdaleka, oslanjajući se na uvide **filozofske antropologije i evolucijske psihologije**. Koncept **"autodomestikacije"** ili samopripitomljavanja ključan mi je jer objašnjava temeljnu napetost u ljudskoj prirodi. S jedne strane, evoluirali smo da budemo društvena bića,

sklona suradnji i podložna autoritetu. S druge strane, čeznemo za individualnošću i autonomijom. Ova unutarnja borba objašnjava zašto smo istovremeno sposobni za nevjerojatna civilizacijska postignuća, ali i za iracionalno ponašanje, konformizam i podložnost masovnim ideologijama.

Izazov Znanja u Digitalnom Dobu

Konačno, sve ove teme danas se lome kroz prizmu najvećeg izazova našeg vremena: **epistemološke krize**. Kako uopće možemo znati što je istina u svijetu algoritamskih mjehurića, dezinformacija i neprestane buke? Ovo pitanje nadilazi akademsku raspravu; ono je postalo pitanje mentalnog zdravlja. Očuvati sposobnost kritičkog mišljenja, preispitivati vlastite pretpostavke i oduprijeti se jednostavnim narativima danas je čin mentalne higijene i etičke nužnosti. To je borba za očuvanje vlastite kognitivne autonomije.

Na kraju, shvaćam da moj rad nije potraga za konačnim odgovorima, već neprestani pokušaj postavljanja pravih pitanja. Psihijatrija mi daje alate za pomoć pojedincu, ali filozofija mi daje kompas za navigaciju kroz složenost svijeta u kojem taj pojedinac živi.

To je putovanje koje se nastavlja.